

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 193

van **MARTINE Taelman**

datum: 4 januari 2016

aan **Philippe Muyters**

Vlaams Minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport

Innovatief aanbesteden - Rapport Rekenhof

In 2008 startte de Vlaamse overheid met het programma 'Innovatief Aanbesteden', hiertoe gestimuleerd door de beleidsambities uit het Pact 2020 en het werkgelegenheids- en investeringsplan (WIP). Het programma 'Innovatief Aanbesteden' is het instrument waarmee de Vlaamse overheid innovatieve oplossingen aankoopt voor socio-economische uitdagingen waarvoor er thans (nog) geen adequate oplossing voorhanden is. De overheid treedt met andere woorden als vragende partij op teneinde innovatie bij ondernemingen te stimuleren.

In het kader van 'Innovatief Aanbesteden' werd binnen het programma het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) een kenniscentrum opgericht met als taken het ontwikkelen van een specifieke methodologie voor de aankoop van innovatie enerzijds en het potentieel van innovatief aanbesteden zichtbaar maken via concrete acties anderzijds.

Het Rekenhof bracht recentelijk (december 2015) verslag uit aan het Vlaams Parlement over de doelmatigheid van het programma en identificeerde knelpunten die een invloed hadden op de uitkomsten van het programma. Bovendien analyseerde het Rekenhof in zijn onderzoek ook of de Vlaamse overheid de projecten rechtmatig afhandelde.

1. De Vlaamse overheid beoogde met het programma Innovatief Aanbesteden een horizontale implementatie, met andere woorden over alle beleidsdomeinen heen. Volgens het Rekenhof is zij hierin niet geslaagd.

In welke beleidsdomeinen is het innovatiebeleid duidelijk verbeterd en/of is er thans sprake van een meer toekomstgericht aankoopbeleid? Graag een overzicht van de desbetreffende beleidsdomeinen met een aantal voorbeelden die dit illustreren.

2. Uit het rapport van het Rekenhof blijkt dat van de 16 projecten, die in het kader van Innovatief Aanbesteden werden uitgewerkt, 4 projecten 7 jaar na de start tot een aankoop hebben geleid; 3 met een klassieke overheidsopdracht en 1 met een pre-commerciële aanbesteding. Van de 16 projecten werden 9 na de marktverkenning stopgezet; hiervan werden 3 projecten met een beperkter voorwerp buiten het programma Innovatief Aanbesteden voortgezet.

Binnen welk/e programma/s werden de 3 desbetreffende projecten met een beperkter voorwerp voortgezet en wat zijn hiervan de respectieve voorwerpen?

3. Volgens het Rekenhof zijn de resultaten van het programma Innovatief Aanbesteden onvoldoende.
 - a) Erkent de minister de vaststelling van het Rekenhof dat de resultaten van het programma Innovatief Aanbesteden onvoldoende zijn?
 - b) Tot welke inzichten en/of positieve leerpunten heeft het programma volgens de minister geleid?
 - c) Welke door het Rekenhof geïdentificeerde knelpunten en/of verbeterpunten zijn voor de minister van primordiaal belang naar de toekomst?
 - d) Met welke door het Rekenhof geïdentificeerde knelpunten en/of verbeterpunten is de minister het niet eens?
4. Het Vlaamse Regeerakkoord 2014-2019 zet verder in op 'innovatief aanbesteden', door het ontwikkelen van een ambitieus en vernieuwend plan voor innovatief aankopen en aanbesteden. Aan de beleidsdomeinen zou hieromtrent tevens een minimumnorm worden opgelegd.
 - a) In zijn antwoord op de audit door het Rekenhof stelt de minister: "In een eerste fase van het project wordt een actieplan uitgewerkt op basis van een zestal elementen.

Kan de minister meer details geven m.b.t. de inhoud van het aangekondigde 'ambitieuze en vernieuwend plan' omtrent innovatief aanbesteden?
 - b) De minister voorziet het project van start te laten gaan met ingang van 1 januari 2016.

Over welke periode is de uitrol van het plan voorzien? Hoeveel middelen wenst de minister hiervoor vrij te maken? Binnen welke termijn moet het actieplan resulteren in concrete projecten Innovatief Aanbesteden binnen de Vlaamse overheid?
5. In de beleidsbrief Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie 2015-2016 stelt de minister: "Complementair aan innovatieondersteunend aankopen zal ook de aanpak mbt innovatief aanbesteden herbekeken worden met focus op het verkorten van de doorlooptijden en vereenvoudigen van de processtappen, het verder verduidelijken en aanpassen van de juridische context en het versterken van het engagement van de stakeholders".
 - a) Op welke manier en via welke concrete acties en maatregelen - via lopende dan wel nieuwe programma's - zal de minister zijn ambities m.b.t. innovatief aanbesteden naar de praktijk vertalen?
 - b) Wat zal de minister concreet ondernemen wat de lange doorlooptijden betreft, die thans gemiddeld 2 jaar bedragen tussen de projectstart en het marktverkenningverslag?

ANTWOORD

op vraag nr. 193 van 4 januari 2016

van **MARTINE Taelman**

1. Er werd een horizontale aanpak uitgerold voor alle 13 beleidsdomeinen. Daardoor moest minstens één traject per beleidsdomein geïdentificeerd en gelanceerd worden. Dit werd ook verwezenlijkt door in elk van de beleidsdomeinen (met uitzondering van Internationaal Vlaanderen) één project te implementeren. Het zou niet correct zijn te verwachten dat één pilootproject in een beleidsdomein dadelijk zou leiden tot een structurele verbetering van het innovatiebeleid of toekomstgericht aankoopbeleid. Dergelijke effecten, die ook een cultuurverandering vereisen, zijn pas op veel langere termijn te verwachten.
2. Er is slechts 1 project met een beperkter voorwerp voortgezet, het betreft het 'Persoonlijke ontwikkelingsplan voor iedere burger' (POP) van de VDAB.
3. a) Ik verwijs hierbij in de eerste plaats naar mijn antwoord op de toelichting van het Rekenhof op zijn evaluatierapport in de Commissie Economie.

Ik beaam de vaststelling van het Rekenhof dat het programma niet geleid heeft tot de verwachte resultaten.

Er dient ook aan herinnerd te worden dat het om een pilootproject gaat, inclusief de ontwikkeling van een innovatieve methodologie, met de onzekerheden daaraan verbonden.

b) Volgende inzichten/positieve leerpunten werden vastgesteld:

- De methodologie is goed uitgewerkt en bruikbaar voor projecten met een duidelijke R&D component.
- Een onderscheid dient te worden gemaakt tussen projecten waarbij uitdagingen worden aangepakt waarvoor oplossingen al gedeeltelijk of bijna volledig op de markt aanwezig zijn (aankopen van bestaande innovatie) maar nieuw voor de aanbestedende dienst en uitdagingen waarvoor oplossingen nog dienen ontwikkeld te worden (pre-commercieel aanbesteden).
- Om meer rechtszekerheid te bieden en de doorlooptijd van de IA-projecten aanzienlijk in te korten moet het proces worden bijgestuurd.

Het Rekenhof verwijst in dit verband als positieve evolutie naar de nieuwe EU Richtlijn Overheidsopdrachten waar het Innovatief Aanbesteden expliciet werd opgenomen. Die nieuwe richtlijn moet het vertrouwen wekken bij controlerende instanties (o.a. Inspectie van Financiën) om alsnog het Innovatief Aanbesteden, in het bijzonder het pre-commercieel aanbesteden, te erkennen als gangbare procedure.

- Los daarvan blijft Innovatief aanbesteden een intensief en door de inherente risico's van de O&O-component een complex proces met een langere doorlooptijd dan een standaard aankoopproces.

- c) Volgende geïdentificeerde knelpunten en/of verbeterpunten zijn van primordiaal belang naar de toekomst:
- Het juridisch knelpunt(en) en samenhangend rechtsonzekerheid is essentieel naar de toekomst toe. De nieuwe EU-richtlijn Overheidsopdrachten biedt in dit verband positieve perspectieven.
 - Verder dient nagezien hoe er een eenvoudiger en transparanter beslissingstraject kan uitgewerkt worden.
 - Eén van de belangrijkste aandachtspunt blijft voor mij de vraaggedrevenheid van de geïnitieerde projecten.
- d) In het algemeen stroken de geïdentificeerde knelpunten/verbeterpunten met de ervaring van het IWT en onze eigen analyse.
4. a) De voorbereidingen voor het actieplan zijn momenteel lopend. De eerste fase is het aanduiden van een projectleider.
- b) Hieromtrent kunnen in de huidige fase nog geen details gegeven worden. Het is de bedoeling om na de zomer een uitgewerkt plan voor te leggen, dat rekening houdt met de aangebrachte elementen.
5. Dit zijn inhoudelijke elementen die moeten meegenomen worden in het aangekondigde actieplan en waarover dus nu geen verdere uitspraak kan gedaan worden.